

Riktlinjer för adress- och namnändringen

- Mål
- Taxa
- Reglemente
- Policy
- Plan
- Delegationsordning
- Riktlinje

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd	Beslutsinstans
Riktlinjer för adress- och namnären den	Riktlinje	2019-06-10	Miljö- och byggnadsnämnden
Dokumentansvarig	Diarienummer	Reviderad	Giltig till
Miljö- och byggchef	MBN 2025/52	2026-01-12	--
Dokumentinformation			
Syftet med dokumentet är att beskriva vilka lagkrav och rekommendationer som finns, samt hur kommunen arbetar med adress- och namnären den			
Dokumentet gäller för			
Markaryds kommun			

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Organisation och ansvar	1
2.1 Delegation för adressärenden.....	1
2.2 Namnberedning	1
3. Om riktlinjen	1
3.1 Framtagande av nya kvartersnamn.....	1
3.2 Framtagande av nya gatunamn	2
3.3 Ändring av gatunamn	2
3.4 Adressättning.....	2
3.5 Lägenhetsnummer	3
3.6 Postnummer och postort.....	3
4. Lagar och regler	4
4.1 Regelverk.....	4
4.2 God ortnamnsed	5

1. Inledning

Kommunen ansvarar för att sätta nya namn på gator, vägar, allmänna platser och kvarter. Kommunen ansvarar också för ajourföring av adresser och lägenhetsinformation, och att adressinformationen registreras till myndighet.

I reglementet för Miljö- och byggnadsnämnden framgår att nämnden har rätt att besluta i ärenden om fastställande av belägenhetsadress och lägenhetsnummer enligt 10 § - § 11, lag (2006:378) om lägenhetsregister, samt att i övrigt utföra kommunens uppgifter enligt nämnda lag. Nämnden har rätt att delegera beslutanderätten i dessa frågor vidare till anställd i kommunen.

2. Organisation och ansvar

2.1 Delegation för adressärenden

Adressärenden handläggs av adresshandläggaren på delegation från Miljö- och byggnadsnämnden.

2.2 Namnberedning

Då områden tillkommer och nya gator eller platser anläggs krävs nya gatu- eller platsnamn.

Namnberedningen tar fram namnförslag som sedan föreslås Miljö- och byggnadsnämnden att besluta. Namnberedningen består av tre tjänstemän; adresshandläggare, representant från Kommunstyrelseförvaltningen, samt representant från Utbildnings- och kulturförvaltningen.

3. Om riktlinjen

3.1 Framtagande av nya kvartersnamn

Nya kvartersnamn föreslås av namnberedningen, ofta i samband med framtagandet av nya detaljplaner. Förslagen remitteras till Utbildnings- och kulturnämnden och Institutet för språk och folkminnen. Miljö- och byggnadsnämnden fattar beslut om förslag på namn som Kommunfullmäktige sedan tar beslut på att fastställa. Beslutet expedieras fastighetsenheten för att kunna skickas med till Lantmäteriet när området ska fastighetsbildas.

3.2 Framtagande av nya gatunamn

3.2.1 Inom detaljplanerat område

Nya namn på gator och kvarter föreslås av namnberedningen, ofta i samband med framtagandet av nya detaljplaner. Förslagen remitteras till Utbildnings- och kultur nämnden och Institutet för språk och folkminnen. Miljö- och byggnadsnämnden fattar beslut om förslag på namn som Kommunfullmäktige sedan tar beslut på att fastställa.

3.2.2 Utanför detaljplanerat område

Utanför detaljplanerat område används inte gatunamn utan ett system för landsbygdsadresser. Detta har sin bakgrund i att man under 1990-talet nationellt såg över både adresser och fastighetsbeteckningar för att göra dem mer systematiska. Markaryds kommun beslutade sig för att använda en modell för landsbygdsadresser som innebär att belägenhetsadressen består av bynamn och adressplats. Namn ges därför bara till enskilda vägar om de ligger inom detaljplanerat område. Några få undantag finns, men det rör sig bara om mindre avvikelser, t.ex. en avslutande del av en namnsatt väg.

3.3 Ändring av gatunamn

Arbetsgången vid ändring av gatunamn ser likadan ut som vid framtagande av nya gatunamn. Dock ska det noteras att enligt Kulturmiljölagen (1988:950) och God ortnamns sed ska hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl (1 kap. 4§).

3.4 Adressättning

En belägenhetsadress är ett sätt att ange en plats utan att använda koordinater. En belägenhetsadress är uppbyggd av två delar: adressområde och adressplats. Adressområdet är ett gatunamn eller ett platsnamn. Adressplatsen är ett nummer, ibland kompletterat med en bokstav. Nya belägenhetsadresser upprättas och beslutas av adresshandläggaren enligt följande:

1. Behovet av en ny belägenhetsadress uppmärksammas via inkommen bygglovsansökan för nybyggnation eller som önskemål från fastighetsägaren vid redan befintlig eller planerad byggnation.
2. Om inte alla för lägenhetsregistret nödvändiga uppgifter har lämnats in i samband med bygglovsansökan kontaktas fastighetsägaren och uppmanas att lämna in dessa (se under avsnitt Lägenhetsnummer nedan).
3. Adresshandläggaren avgör när det är lämpligt att adressättning sker. Detta görs tidigast vid utfärdat startbesked, men helst när byggnationen har eller snart kommer att starta (eftersom en del bygglov och startbesked aldrig leder till någon byggnation). Adress ska sättas som *gällande* senast vid utfärdat slutbesked, men om det inte finns någon adress sedan tidigare är det viktigt att det sätts en *gällande* adress på byggplatsen från byggstart för att bland annat blåljus ska kunna hitta rätt.

4. Adresshandläggaren undersöker vilken belägenhetsadress som är lämplig enligt SIS *Standard för belägenhetsadresser* och Lantmäteriets *Handbok Belägenhetsadress*. I Markaryds kommun används gatuadresser (gatunamn och adressplats) inom detaljplanelagt område och landsbygdsadresser (bynamn och adressplats) utanför detaljplanelagt område. Vid adressättning av landsbygdsadresser, och ev. vissa tveksamma fall av gatuadresser, bör adressens lämplighet kontrolleras med PostNord (via deras kontaktperson). Adress läggs in som *föreslagen* i Lantmäteriets handläggningssystem.
5. Förslag till ny adress (enl. mall) skickas ut till/meddelas fastighetsägare som har möjlighet att inkomma med synpunkter.
6. Adresshandläggare tar beslut om belägenhetsadressen och skickar ut beslut om ny adress (enl. mall) till fastighetsägaren, samt lägger in adressen i Lantmäteriets handläggningssystem som *gällande*. En *gällande* adress görs publik av Lantmäteriet. Lantmäteriet aviserar alla nya och förändrade adresser till PostNord och Skatteverket.

Ändring av belägenhetsadresser bör undvikas, men är ibland nödvändigt, t.ex. om ny byggnation har tillkommit. Kontakt med berörda fastighetsägare bör då tas i så god tid som möjligt för att minska olägenheten. Kommunen behöver inte betala ut ersättning till berörda fastighetsägare eftersom adresshandläggningen ingår i kommunens skyldigheter enligt lag.

3.5 Lägenhetsnummer

På belägenhetsadresser där det finns flera bostäder ska kommunen fastställa ett lägenhetsnummer för varje lägenhet. Fastighetsägaren är skyldig att rapportera lägenhetsinformationen till kommunen. Handläggning sker enligt följande:

1. Behovet av lägenhetsnummer uppmärksammas via inkommen bygglovsansökan för nybyggnation eller som önskemål från fastighetsägaren vid redan befintlig byggnation.
2. Fastighetsägaren kontaktas och uppmanas att lämna in förslag till lägenhetsnummer, enligt Lantmäteriets *Handbok lägenhet* samt de nödvändiga uppgifter som behövs för att kommunen ska kunna uppdatera lägenhetsregistret. Detta görs på avsedd blankett och ska skickas till kommunen senast en månad efter det att förändringen har skett.
3. Adresshandläggaren fastställer lägenhetsnumren, rapporterar dessa och tillhörande lägenhetsinformation i Lantmäteriets handläggningssystem, enligt Lantmäteriets *Handbok lägenhet*, samt underrättar fastighetsägaren om beslut.

3.6 Postnummer och postort

Postnummer och postort för en adress tillförs av PostNord AB när kommunen har registrerat adressen som *gällande* i Lantmäteriets handläggningssystem.

4. Lagar och regler

4.1 Regelverk

Det rättsliga stödet för kommunal namnsättning återfinns i Kommunallagens (2017:725) 2 kap. 1§, vilken säger att "Kommuner och regioner får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar." Detta innebär att det är kommunen som har beslutanderätt.

Lag om fastighetsregister (2000:224) säger att det ska finnas ett fastighetsregister som ska innehålla en allmän del, en inskrivningsdel, en adressdel, en byggnadsdel och en taxeringsuppgiftsdel.

Förordning om fastighetsregister (2000:308) säger att det är kommunen och Lantmäteriet som har behörighet att föra in eller ta bort uppgifter i adressdelen. Förordningen innehåller också bestämmelser om hur informationen i fastighetsregistret ska föras. För adressdelen sker redovisningen per belägenhetsadress. För varje sådan ska kommunens namn, adressområdets namn samt adressplatsens beteckning finnas med. Dessutom fastighet och ev. samfällighet som är belägen på adressen, och ev. också uppgifter om postnummer och postort, samt tilläggsinformation (exv. populärnamn eller adressplatsanmärkning).

Lag om lägenhetsregister (2006:378) säger att Lantmäteriet ska föra ett lägenhetsregister, samt vad detta ska innehålla. Lagen säger också att det är kommunen och Lantmäteriet som har behörighet att föra in eller ta bort uppgifter i registret. Det är kommunens skyldighet att fastställa och ajourhålla en belägenhetsadress för varje entré, och om det finns flera lägenheter med samma belägenhetsadress även fastställa lägenhetsnummer, samt omgående underrätta fastighetsägaren om dessa. Fastighetsägaren ska i sin tur för registrering lämna uppgifter om byggnadens byggnadstyp, byggnadskategori, nybyggnadsår och ombyggnads- eller tillbyggnadsår, samt för varje lägenhet antal rum, kökstyp, bostadsarea och lägenhetskategori till kommunen. Fastighetsägaren ska också lämna förslag till lägenhetsnummer för varje lägenhet, enligt Lantmäteriets *Handbok lägenhet*. Uppgifterna skickas till kommunen senast en månad efter det att förändring har skett som föranleder ändringen eller kompletteringen.

Förordning om lägenhetsregister (2007:108) specificerar närmare hur registreringen av information i lägenhetsregistret ska göras.

Svensk Standard för belägenhetsadresser beskriver hur belägenhetsadresser byggs upp.

Lantmäteriets *Handbok belägenhetsadress* beskriver hur adressinformation är uppbyggd enligt den svenska standarden för belägenhetsadresser, samt hur registrering och ajourhållning av adresser görs.

Lantmäteriets *Handbok lägenhet* beskriver hur lägenhetsinformation är uppbyggd, samt hur ajourhållning av lägenhetsinformation görs.

4.2 God ortnamnsed

Kulturmiljölagen (1988:950) säger att vid statlig och kommunal verksamhet ska god ortnamnsed iakttas, vilket bl.a. innebär att hävdvunna ortnamn inte får ändras utan starka skäl, och att ortnamn normalt stavas enligt vedertagna regler för svensk språkriktighet. God ortnamnsed beskrivs mer detaljerat av Lantmäteriet som den hänsyn som bör tas till kulturhistoriska, funktionella och språkliga aspekter vid namngivning. Man poängterar att det äldre och hävdvunna ortnamnsskicket i bygden bör beaktas så att dessa namn kan leva och vara en källa till kunskap och inspiration för ny namnsättning. Ordet "ortnamn" specificeras i detta sammanhang som en sammanfattande term för alla namn på geografiska objekt och områden. Exempel på ortnamn är namn på: världsdelar, länder, städer och byar, gårdar och torp, gator, broar, parker och torg, hagar, åkrar och ängar, sjöar, åar, berg, dalar, stigar, grindar, diken, stenar och mycket annat.